

Turvallisuus ja terveys -osasto
Bioteknologia ja lääkkeet -yksikkö
Mari Laurén-Häussler

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN LAUSUNTO SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUN- NALLE HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ LAIKSI TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOKSEN KAUPALLISTEN ROKOTETUTKIMUSPALVELUJEN YHTIÖITTÄMISESTÄ (HE 224/2020 VP)

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kaupallisten rokotetutkimuspalvelujen yhtiöittämisestä. Sosiaali- ja terveysministeriö lausuu asiasta seuraavaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kaupallisten rokotetutkimuspalvelujen yhtiöittämisestä.

Esitetyllä lailla valtioneuvosto oikeutettaisiin luovuttamaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen hallinnassa olevaa kaupallisten rokotetutkimuspalvelujen tuottamiseen liittyvää omaisuutta, toimintaa ja henkilöstöä myöhemmin perustettavalle osakeyhtiölle. Siirtyvän henkilöstön määrä olisi noin 10. Osakeyhtiön toimialana olisi yhtiötä perustettaessa lääketieteellinen tutkimus ja kehittäminen. Osakeyhtiö jatkaisi Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kaupallisten rokotetutkimuspalveluiden toimintaa. Perustettavaan yhtiöön ei siirtyisi Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen lakisääteisiä tehtäviä.

Vähäisen apportiomaisuuden lisäksi valtio varaisi yhtiön perustamista varten valtion vuoden 2021 täydentävään talousarvioesitykseen arviolta 8 000 000 euroa, josta valtion sijoitus yhtiön vapaaseen omaan pääomaan olisi 7 000 000 euroa. Kaupallisen rokotetutkimustoiminnan siirtyessä yhtiöön Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen ulkopuolinen rahoitus vähenisi. Tästä aiheutuisi Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle noin 650 000 euron rahoitusvaje, jonka kattamista esitetään valtion täydentävässä talousarviossa vuodelle 2021. Näillä yhtiön perustamisesta aiheutuvilla kertaluontoisilla perustamis- ja pääomitusmaksuilla luotaisiin edellytykset yhtiölle ja varmistettaisiin Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta siirtyvän ansioituneen kaupallisen rokotetutkimustoiminnan jatkoedellytykset.

Valtio merkitsisi osakeyhtiötä perustettaessa enemmistön sen osakkeista. Vähemmistöosuuden osakekannasta merkitsisi Tampereen korkeakoulusäätiö, joka luovuttaisi yhtiöön Tampereen rokotetutkimuskeskuksen kliiniset rokotetutkimustoiminnot. Valtioneuvoston yleisistunto päättäisi valtion osalta ja Tampereen korkeakoulusäätiön hallitus omalta osaltaan yhdessä

sovitusti yhtiön perustamiseen liittyvistä asioista. Tavoitteena on perustaa yhtiö Tampereen korkeakoulusäätiön rokotetutkimuskeskuksen kanssa. Tämä ei kuitenkaan estä yhtiön omistuspohjan laajentamista yhtiön perustamisen jälkeen.

Perustettava yhtiö olisi valtion erityistehtäväyhtiö ja sen omistajaohjauksesta vastaisi sosiaali- ja terveysministeriö. Valtion omistajaohjaus perustuisi valti-onyhtiöiden omistajaohjauksesta annettuihin säädöksiin ja ohjeisiin. Yhtiön hallinnointi perustuisi osakeyhtiölakiin sekä valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annettuun lakiin (1368/2007), jossa säädetään valtion-yhtiöiden hallinnoinnista. Yhtiön omistajaohjauksessa noudatettaisiin lisäksi valtioneuvoston omistajapoliittista periaatepäätöstä (8.4.2020), jossa linjataan omistajaohjauksen päivittäisen toiminnan periaatteet ja toimintatavat.

Osakeyhtiön perustamistoimiin ryhdyttäisiin heti ehdotetun lain vahvistamisen jälkeen. Osakeyhtiön olisi tarkoitus aloittaa toimintansa alkuvuoden 2021 aikana.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on erottaa selkeämmin lääkeyhtiöiden rahoittama rokotetutkimus sekä rokotehankintoja koskevien päätösten valmistelu ja päätöksenteko toisistaan riippumattomuuden ja puolueettomuuden varmistamiseksi.

Perustettavalla yhtiöllä parannettaisiin kansainvälistä kilpailukykyä ja turvattaisiin Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle syntyneen osaamisen jatkuvuus kaupallisten rokotetutkimuksien toteuttajana Suomessa. Järjestelyllä on tarkoitus osaltaan taata ja vahvistaa suomalaista rokotetutkimusosaamista, jotta Suomeen ja maailmalle saadaan hyvin tutkittuja vaikuttavia ja turvallisia rokotteita. Kansallisena intressinä on lisätä tutkimusinvestointeja Suomeen.

Lain voimaantulo

Lain olisi tarkoitus tulla voimaan 1.1.2021.

Hallitussihteeri

Mari Laurén-Häussler

JAKELU

Sosiaali- ja terveysvaliokunta